

METİNLERİN SONSUZ YORUMLANABİLİRLİĞİ: CALVINO, BARTHES VE ECO'NUN PERSPEKTİFLERİ THE INFINITE INTERPRETABILITY OF TEXTS: PERSPECTIVES OF CALVINO, BARTHES AND ECO

Yeşim GÜLER¹

DOI: 10.33406/molesto.1900277

Makale Bilgisi

Gönderildiği tarih:
01.03.2026

Kabul edildiği tarih:
31.05.2026

Yayınlandığı tarih:
16.06.2026

Öz

XX. yüzyılın en önemli düşünürlerinden ve göstergebilimin en önemli temsilcilerinden Umberto Eco ve Roland Barthes'ın metinlerin yorumlanması üzerine dair düşünceleri birçok kişiyi etkilemiştir. Bu kişilerden biri, XX. yüzyıl İtalyan edebiyatındaki en önemli isimlerinden biri olan Italo Calvino'dur. Barthes, metnin yazarını ikincil bir konuma yerleştirerek okuru merkeze alır. Hem Barthes'ın hem de Eco'nun okura önem atfetmesi Calvino'nun düşüncelerinde etkili olur. Ancak okura verilen bu önem metni sonsuz yorum olanaklarına açsa da Eco metinlerin yorumlanmasının metnin diğer kısımlarıyla uyumlu olması gerektiğini vurgulayarak yoruma bir sınır çizer; Barthes ise yorumun bir sınırı olmadığını düşünür. Calvino ise bu konuda Barthes'a yakın olup Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu adlı eserinde ne kadar okur varsa o kadar yorumun olabileceğini aktararak yorumun sınırsızlığına vurgu yapar. Bu makalenin amacı Umberto Eco ile Roland Barthes'ın metinlerin yorumlanmasına dair düşüncelerinin Italo Calvino'nun Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu adlı eseri üzerindeki etkisini ve hangi noktalarda Eco'nun düşüncelerinden hangi noktalarda Barthes'ın düşüncelerinden izler taşıdığına dair bir inceleme yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Italo Calvino, Umberto Eco, Roland Barthes, Sınırlı yorum - Sınırsız yorum, Metinlerarasılık, Yazarın Ölümü*

Article Info

Date submitted:
01.03.2026

Date accepted:
31.05.2026

Date published:
16.06.2026

Abstract

Umberto Eco and Roland Barthes, one of the most important thinkers of XX. century and the most important figure semiotics, whose thoughts on the interpretation of texts have influenced many people. One of these people is, the most important names in Italian literature of XX. century, Italo Calvino. Barthes relegates the author of the text in a secondary position and places the reader at the center. The importance that both Barthes and Eco attribute to the reader has a significant influence on Calvino's thought. However, while this emphasis on the reader opens the text to the possibility of infinite interpretation, Eco draws a limit to the interpretation by emphasizing that textual interpretations should be compatible with other parts of the text, whereas Barthes thinks that there is no limit to interpretation. Calvino, on the other hand, is closer to Barthes in this regard and emphasizes the infinite nature of interpretation in his novel Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu, stating that there are as many interpretations as there are readers. The aim of the article is to examine the influence of Umberto Eco's and Roland Barthes's thought of the interpretation of texts, on Italo Calvino's namely work Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu, and to analyze where Calvino's work reflects Eco's ideas and where it reflects Barthes's thoughts.

Key Words: *Italo Calvino, Umberto Eco, Roland Barthes, Constrained interpretation - Unconstrained interpretation, Intertextuality, Death of the author*

¹Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, Sistematiğ Felsefe ve Mantık Bilim Dalı, E-posta: yesimguler95@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1495-1320.

Giriş

Çağdaş göstergebilimin temelleri XX. yüzyılda birbirinden habersiz olarak bilgi ve göstergeler arasındaki ilişki üzerine çalışmalar yapan Ferdinand de Saussure (1857-1913) ile Charles Sanders Peirce tarafından atılmıştır (Gottdierner 14-15). Her ikisi de aynı konu üzerine çalışmalar da Saussure göstergebilimi, üzerine kurulan kültür çözümlemesini sınırlı kılacak iletişim edimi bağlamında ele alırken, Peirce ise göstergebilimi, bilgi edinimi ile birikiminde araçsal olabilecek dil dizgelerinin gelişimini bağlamında ele almıştır (Gottdierner 16). Bununla birlikte Saussure'ün göstergebilimine bakıldığında gösterge, “gösteren-gösterilen” şeklinde ikili bir yapıda ele alınırken, Peirce'ün göstergebiliminde gösterge “gösterge-belirti-simge” ile “gösterge-yorumlayan-nesne” şeklinde üçlü bir yapıda ele alınır (Bircan, *Roland Barthes ve Göstergebilim* 18). Hem Saussure hem de Peirce'ün temellerini attığı göstergebilim üzerine pek çok çalışmalar yapılmış olup 1960'lardan sonra bağımsız bir bilim hâline gelmiştir ve bunun en önemli temsilcileri Roland Barthes (1915-1980) ve Umberto Eco (1932-2016)'dur.

Bununla birlikte insanlık tarihi boyunca hep varolagelen ve felsefe tarihi içerisinde önemli bir yer tutan anlamlandırma ve yorumlama başka bir deyişle hermeneutik, XX.-XXI. yüzyılda daha çok göstergebilim, yapısöküm, postyapısalcılık, postmodernizm, metinsel eleştiricilik, dilbilim gibi çeşitli açılardan geliştirilir. Nitekim bu dönemde bir metnin tek bir anlama sahip olup olmadığı tartışma konusu olur. Bir metin tek bir anlama mı sahip? Metni her okuyan aynı şeyi mi anlar? Yazarın bir amacı var ve okur bu amacı anlayarak mı metni okur? Bir okurun farklı dönemlerde aynı metni okuması söz konusu olduğunda bu farklı dönemlerdeki okumaları arasında bir fark var mıdır? gibi birtakım sorular ortaya çıkar ve bu soruların yanıtları bulunmaya çalışılır. Bu konu üzerinde birtakım düşünceler ortaya koyan en önemli düşünürler arasında metinlerin yorumlanmasını göstergebilimle ilişkili bir şekilde ele alan Roland Barthes ile Umberto Eco vardır. Barthes Saussure'ün göstergebiliminin bir ardılı, Eco ise Peirce'ün göstergebiliminin bir ardılı olarak değerlendirilmesine rağmen her ikisi içinde dünyadaki her şey birer göstergedir ve bu göstergeler içinde bulunan toplumsal bir ilişkiyle anlam kazanır. Göstergeye dair bu anlayış sabit bir anlamın olmadığı ve bu nedenle okur tarafından okunan metnin anlamının da her seferinde yeniden üretildiğı düşüncesini beraberinde getirmiştir. Bu bakımdan Eco ile Barthes'ın okuru merkeze alan metinlerin yorumlanması üzerine düşünceleri birçok kişiye esin kaynağı olmuştur. Bu kişilerden biri XX. yüzyıl İtalyan edebiyatındaki en önemli isimlerinden biri olan Italo Calvino'dur. Eco'nun metnin okuruna önem vermesiyle birlikte metinlerin yorumlanmasının sınırsız sayıda olamayacağını, yorumların belirli ölçütlere dayanması gerektiğini ileri süren düşüncesi ile Barthes'ın okuru merkeze aldığı, metinlerin yorumlanmasını sınırsız olduğunu kabul eden ve metnin yazarını sadece biçimsel olarak

metnin yaratıcısı olarak gören ve bu nedenle de “yazarın ölümü”² nü dile getiren düşünceleri, Italo Calvino’nun 1979 yılında yayımladığı en önemli eseri olan *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu (Se una notte d’inverno un viaggiatore)*’ da kendisini ön plana çıkartır. Nitekim Calvino bu eserinde okur-yazar-eser arasındaki ilişkiyi ele alır ve okuru merkeze alan bir anlatı kullanarak sonsuz okuma olanağı sunar.

Bu çalışmanın amacı XX. yüzyılın en önemli düşünürlerinden ve göstergebilimin en önemli temsilcilerinden biri olan Umberto Eco’nun metinlerin yorumlanması üzerine düşünceleri ile yine XX. yüzyılın en önemli düşünürlerinden ve göstergebilimin kurucu isimlerinden biri olan Roland Barthes’in metinlerin yorumlanması üzerine düşüncelerinin Italo Calvino’nun *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eseri üzerindeki etkisine ve hangi noktalarda Eco’nun düşüncelerinden hangi noktalarda Barthes’in düşüncelerinden izler taşıdığına dair bir inceleme yapmaktır.

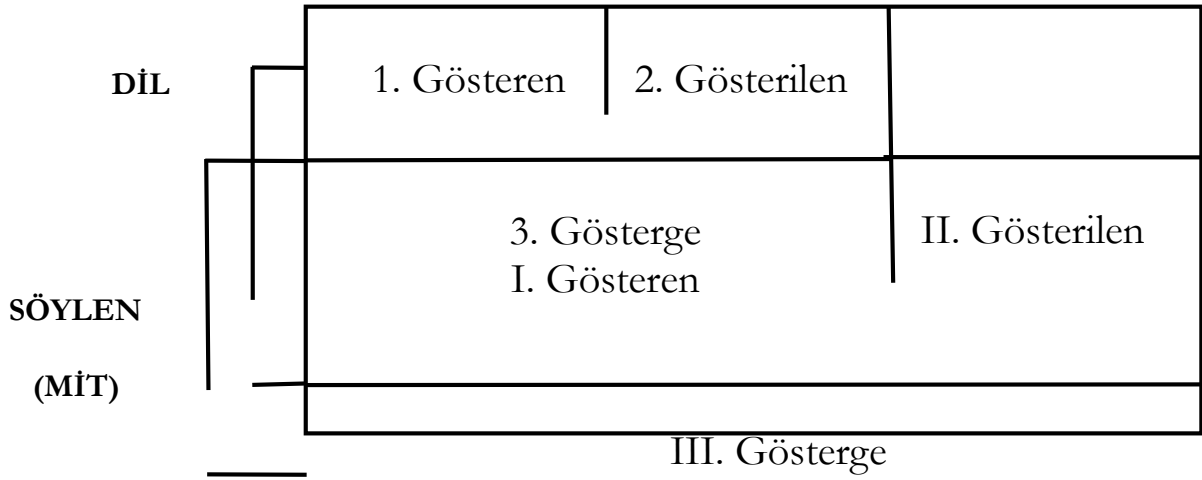
1. Roland Barthes: Yazarın Ölümü ve Metin ile Yorumun Yükselişi

XX. yüzyılın düşünce dünyasına önemli katkılar sunmasının yanı sıra göstergebilimin bir disiplin olarak şekillenmesinde de önemli katkıları bulunan Roland Barthes (1915-1980), göstergebilim konusunda Saussure’den etki alsada bazı noktalarda Saussure’ün düşünceleriyle karşıt olan kendi görüşlerini de ortaya koyar. Nitekim Saussure için sadece dil, gösterge iken Barthes için dünya üzerinde yorumlanabilen her şey bir göstergedir; sinema, çizimler, fotoğraflar, moda, metinler vb. Bununla birlikte Saussure için dilbilim, göstergebilimin bir alt bölümü olmalı iken Barthes bu durumu terse çevirerek göstergebilimi, dilbilimin bir alt bölümü olarak ele alır. Zira Barthes bu durumu 1964 yılında yayımladığı *Göstergebilim İlkeleri (Éléments de sémiologie)* adlı eserinde “[...] Dilbilim genel işaretler biliminin bir parçası, hatta ayrıcalıklı bir parçası da değildir; dilbilimin bir parçası olan şey göstergebilimdir: Tam olarak söylemin büyük anlam birliklerini kapsayan parçasıdır”³ (Barthes, *Elements of Semiology* 11) sözleriyle aktarmaktadır. Bunun nedeni ise birer gösterge olarak gördüğü sinema, çizimler, fotoğraflar, moda, metinler vb. ancak dilin desteğiyle bir gerçeklik kazanmasıdır (Rifat, 184). Barthes için gösterge, dolaysız bir şekilde bir nesneye gönderme yapar ancak gösterge aynı zamanda kültürel ya da ideolojik birtakım kodlara dayandığından yan anlamlara da gönderme yapar. Söz konusu bu durum Saussure ile Barthes arasındaki bir farkı daha görünür kılar. Zira Saussure için anlam tek düzeyde iken Barthes için anlam iki düzeydedir. Nitekim Barthes mitlerin birinci düzeydeki anlamların ikinci düzeydeki anlamlara dönüştürüldüğünü 1957 yılında yayımladığı *Çağdaş Söylenler (Mythologies)* adlı eserinde burjuvaya ait normları eleştirerek ve bu eleştiriler

² Yazarın ölümü (Fr. *la mort de l’auteur*) kavramı, Barthes’in yazarın daha önceden belirlenmiş olan yazma biçimlerine göre yazdığını ve metnin anlamını belirleyen temel unsurun yazar olmadığını açıklamak için kullandığı bir kavramdır (Barthes, *The Death of The Author*).

³ Bu çalışmadaki tüm yabancı dildeki alıntılar, aksi belirtilmedikçe tarafımda Türkçe’ye çevrilmiştir.

çerçevesinde mitleri inceleyerek ele alır. Mitler bir anlam taşıdığı için bir dil gibi işler ve sıradan olmayı, doğal olmayı tıpkı ideolojiler gibi sıradanlaştırıp evrensel hâle getirir. Bununla birlikte mitler birtakım ideolojilerin üzerini örter ya da onları gizler. Bu nedenle Barthes, mitlerin çözümlenmesi (Fr. semioclasın) ile ilgilenerek üzeri örtülü olan ideolojiyi açığa çıkarmaya çalışır. Zira mitler, birinci düzeydeki anlamları yani gerçek dünyanın zihnimizde soyutlanmış ve genelleştirilmiş olan hâlini ikinci düzeydeki anlamlara yani yan anlamlara dönüştürür. Mitteki gösteren, birinci düzeydeki göstergedir ve anlamlama (signification) ise ikinci düzeydeki göstergedir.

Şekil-1 (Barthes, *Çağdaş Söylenler* 159).

Göstergeler konusunda iki düzeye ve yan anlamlara dikkat çeken Barthes, Kristeva'nın metinlerarasılıkla ilgili düşüncelerinden etkilenerek “[...] metni kapalı bir yapı, anlamı metinden çıkarılabilecek bir olgu olarak [...]” (Aktulum 55) görmekten ziyade 1970 yılında yayımladığı *S/Z* adlı eseriyle birlikte açık metin kavramını dile getirir; başka bir deyişle “*Metnin, kendinden önce gelen, onun içerisinden geçen ya da onu aşan izlerden, parçalardan, düşgülerden oluştuğunu* [...]” (Aktulum 55) ifade eder. Bu bağlamda Barthes için bir metin kendisinden önceki metinlerle ve daha sonra yazılacak olan metinlerle ilişkilidir. Zira yazılan bir metin, diğer metinlerdeki sözcelerin yeni anlamlarla donatılmasıyla elde edilir ve bu nedendir ki “*Metin her an ve hangi taraftan ele alınırsa alınsın işler; yazıldıktan sonra bile işlemeye ve bir üretim süreci sürdürmeye*” devam eder” (Aktulum 56). Ancak metinlerarasılığın, metinler arasındaki ilişkiye dayalı olduğuna dair bu düşünceler hem yazara hem de okura önem verilmemesine neden olmaktadır. Oysa Barthes, özneye yeniden bir dönüş yapar ve her ne kadar metinlerarasılığın düşünceleri gibi “yazarın ölümü”nden söz etse de metinlerarasılığın düşüncelerinden farklı olarak okura önem verir. Nitekim Barthes, 1953 yılında yayımladığı *Yazının Sıfır Derecesi (Le Degré zéro de l'écriture)* adlı eserinde yazarın üslubunu yazar tarafından seçilmeyip kendisinden öncekiler tarafından belirlenmiş olmakla birlikte yazdıklarını da daha önceden

belirlenmiş olan yazma biçimleri çerçevesinde yazdığını aktarır. Bu nedenle yazarın tek bir işlevi vardır ve bu işlev ise daha önce belirlenmiş yazma biçimlerinin çerçevesinde yeni birtakım fonksiyonlar kurmaktır. Bu durum ise “yazarın ölümü”dür ve Barthes için metnin yaratımında yazarın rolü en aza indirgenmelidir. Zira metnin yazarı, metni sınırlar ve yazarı olan metinlerde yorumdan ziyade bir açıklama söz konusudur. Bu nedenle metnin sınırını ortadan kaldırmak ve farklı yorum ve okumalara olanak vermek için yazar ortadan kaldırılmalıdır. Bunun yanı sıra okuma, bir metnin diğeri metinlerle kurduğı bağılantıları bulmaya dayanır iken, metinlerarası etkinlikte ise estetik bir haz söz konusudur. Barthes, metinlerarasılık ile öznellik arasındaki bağı 1973 yılında yayımladığı *The Pleasure of the Text (Le Plaisir du Texte)* adlı eserinde şu şekilde dile getirir: “[...] “otorite” değıl, sadece dairesel bir anı. Metinlerarası olan budur: Sonsuz metnin dışında yaşamanın olanaksızlığı – bu metin Proust ya da günlük gazete ya da televizyon ekranı olsun: kitap anlamı yaratır, anlam yaşamı yaratır” (Barthes, *The Pleasure of the Text* 36).

Metinlerarasılıkla ilgili Barthes’ın düşünceleri, gösterge konusunda iki farklı düzeyden bahsetmesiyle de ilişkilidir. Zira Aktulum’un aktardığına göre Barthes, “[...] *metinlerarasılığın her metnin özelliğı, her metnin aynı zamanda başka bir metnin metinlerarası göndergesi olduğunu [...]*” (Aktulum 265) söyler; başka bir deyişle bir metnin göstergesi başka bir metnin göstereni olabilir. Nitekim yazar, bir metnin sunmuş olduğı birtakım gösterenleri başka gösterilenlere dönüştürülebilecek şekilde metnini oluşturur. Söz konusu durumda ise, metin sonsuz gösterenler kümesi hâline gelir ve mutlak gösterilenler ortadan kalkar. Bu durum ise Barthes’ın, “yazının sıfır derecesi” dediğı durumdur. Dahası mitler nasıl bir dil gibi işliyorsa metinler de bir dil gibi işlediğinden Barthes, tıpkı mitlerin çözümlenmesinin yapılarak üzeri örtülü olan ideolojiyi açığa çıkarıldığı gibi metinlerin de çözümlenmesinin yapılarak metnin saklı ve gizli yapısal ve anlamsal değerlerinin açığa çıkarılması gerektiğini düşünür. Ancak mit ve metnin çözümlenmeleri arasında bir fark vardır. Söz konusu fark ise mite uygulanan çözümlenmenin özellikle sözlü anlatıma uygulanan yapısal çözümlenme olması iken, metinlere uygulanan çözümlenmenin yalnızca yazılı anlatıya uygulanan metinsel çözümlenme olmasıdır (Barthes, *Göstergebilimsel Serüven* 139). Bu bağlamda Barthes metni *lexialara*, yani en küçük kesitlere bölerek metin çözümlenmesini yapar (Bedin 74-75). Bu ise metnin tek bir yorumunun olmadığını; her bir küçük kesite göre farklı şekillerde yorumlanabildiğini, her metnin diğeri metinlerle ilişkili olduğunu ve metnin bir sabiti ya da mutlak bir gösterilenin olmadığını ortaya koyar. Bu nedenledir ki metin, sonsuz sayıda okuma ve yorumlama olanağı sunar.

2. Umberto Eco: Yorum ve Aşırı Yorum

XX. yüzyılın entelektüel düşüncesini şekillendirmesinin yanı sıra göstergebilim alanındaki çalışmalarıyla öne çıkan Umberto Eco (1932-2016)'nun göstergebilim anlayışı, Peirce'ün göstergebilim anlayışına bağlı olarak şekillenmiştir. Eco'ya göre göstergebilim, gösterge niteliği taşıyan veya gösterge olarak işlev görebilen şeylerle ilgilidir. Gösterge ise; bir şeyin yerine geçebilen ve onun yerinde durabilen şeydir. Ancak göstergenin yerine geçtiği şeyin var olması ve herhangi bir yerde bulunması gerekmemektedir. Bu nedenle gösterge “bir yalan”dır (Gottdiener 15). Söz konusu gösterge, temsil ettiği şeyin fiilen var olmasını gerektirmeyen bir yapı olması nedeniyle dilsel sınırların ötesine geçmektedir. Bu bakımdan Eco, Saussure'ün sadece dilin gösterge olduğuna dair düşüncelerini benimsemek yerine tıpkı Barthes gibi dünya üzerindeki yorumlanabilen her şeyin bir gösterge olduğunu düşünür. Zira Peirce'ün gösterebilim anlayışına bağlı olan Eco, Peirce'ün gösterge modelinin dili kültüre evrensel olarak bağladığını söyler; başka bir deyişle sadece dilin değil her şeyin birer gösterge olması nedeniyle göstergeyi toplumsal açıdan ele aldığını söyler. Eco'nun göstergeleri toplumsal açıdan ele alması yani kültürel etmenlerle ilişkili olarak ele alması “[...] *metnin yorumlanabilmesi için okura ihtiyaç duyulduğu*[...], *okurun da yorumlama ile metnin kendini açığa çıkarmasına kültürel birikimiyle katkıda bulunacağı* [...]” (Bircan, *Umberto Eco'da Metin, Mimarlık ve Film Göstergebilimi* 670) düşüncesini beraberinde getirir. Eco'nun bu düşüncesi okura verdiği önemi ön plana çıkartırken okurun yorumunun önemli olduğunu 1962 yılında yayımladığı *Açık Yapıt (Opera Aperta)* adlı eserinde sanat yapıtlarının ikircikli bir yapısı olduğu ile ilişkilendirerek ele alır. Zira Eco'ya göre:

Sanatçı, bir biçime yaşam kazandırmakla, onu sonsuz sayıda olanaklı yoruma yatkın kılar. Olanaklı diyoruz, çünkü “yapıt” yalnız kendisine getirilen yorumlarda yaşar ve “sonsuz” diyoruz, ama biçimin kendi verimlilik niteliğinden dolayı değil, tersine, bu verimliliğin ister istemez sonsuz sayıda yorumcu kişilikle karşılaşacağından ve bunların her birinin kendine özgü görme, düşünme ve varlık yolu olduğundan diyoruz (Eco, *Açık Yapıt* 213).

Bu bakımdan Eco'nun, açık yapıttan kastettiği şey “[...] *her türlü yoruma açık olan okuyucu, izleyici ya da dinleyicinin de yapıttın duyumsanmasına ve anlaşılmasına katıldıkları ve kendilerinden de bir şey kattıkları yapıt* [...]” (Bircan, *Umberto Eco'da Metin, Mimarlık ve Film Göstergebilimi* 671) tır. Söz konusu durum Eco'nun okura tek bir yorumun dayatılmasını yadsıdığını göstermekte; yapıttın, “[...] *Okurun elinin altında özenle belirlenmiş ve yorum reaksiyonunun yaratıcı deneyiminden asla çıkmayacak biçimde koşullandırılmış olduğu, bir olanaklar yelpazesi* [...]” (Eco, *Açık Yapıt* 15) sunduğunu ortaya koymaktadır. Bir metnin yazarı ya da sanatçı, okura ya da izleyiciye aslında tamamlanmamış bir yapıt sunar. Bunun nedeni ise yazarın ya da sanatçının, okurun ya da izleyicinin yapacağı yorumlarla o yapıttın tamamlanmasına dâhil etmek istemesidir. Ancak yazar ya da sanatçı bunun nasıl yapılabileceğini kesin olarak bilmese

de o yapıtın ya da metnin, kendi yapıtı/metni olarak kalacağını bilir (Eco, *Açık Yapıt* 31). Yazarın/Sanatçının âdeta bir olanaklar dizgesi sunduğu metni/yapıtı, okuru bir seçim yapmaya yönlendirir. Söz konusu bu seçim okur tarafından yazarın metnini yazarken ne düşündüğüne yönelik bir bilgiye değil, metinden hareketle oluşturduğu varsayımlara dayanır; başka bir deyişle empirik okur⁴, kendisinin bir tahmini olarak kurduğu metnin niyetine göre seçimini yapar (Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* 63-86). Metnin niyeti ise sonsuz okumalar yapabilen bir örnek okur⁵ yaratmaktır. Zira metnin örnek yazarı, metnini yazarken kendi zihninde bir okur hayal eder ve bu okur, metnin örnek okurudur. Bir yandan empirik okur metni okurken örnek okur hakkında tahminlerde bulunur iken diğer yandan da örnek okur, metnin yazarını zihninde canlandırmaya çalışır ancak bu yazar metnin asıl yazarı yani empirik yazar olmayıp metnin niyetiyle örtüşen bir yazar olan örnek yazardır (Eco, *Alımlama Göstergebilimi* 38-39; Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* 63-86). Ancak Eco, okurun, okuduğu metne dair sonsuz yorumlar üretebileceğine dikkat çeker ve “[...] okuma ve yorumlamada her yorumun açık yapıt ile uyummadığını, eser ile uyummayan sonsuzca yorumlamanın boş bir uğraş olduğunu vurgular” (Bircan, *Umberto Eco’da Metin, Mimarlık ve Film Göstergebilimi* 673). Bu nedenle yorumların bir sınırının olacağını düşünen Eco, göstergebilime dair düşünceleri ile yorum hakkındaki düşünceleri arasında bir ilişki kurar. Bu bağlamda tıpkı Strauss ve Barthes’ın düşünceleri gibi metnin içerisindeki kodların neyi iletmek istediğine ulaşılması gerektiğini düşünür ve metnin yorumunun sınırlanmasının ölçütünün metnin kendi içerisinde taşıdığını dile getirir. Metnin kendi içinde taşıdığı bu ölçüte göre “Metindeki birtakım alt başlıkların yorumu, aynı metnin diğer bir alt başlığı ile doğrulanırsa kabul edilmeli, aksi takdirde yorum kabul edilmemelidir” (Bircan, *Umberto Eco’da Metin, Mimarlık ve Film Göstergebilimi* 673); başka bir deyişle metnin kendi içerisinde tutarlı olması okurun sonsuz sayıda ve boş yorum yapmasının önüne geçerek doğru yorumlar yapmasını sağlar.

3. Italo Calvino: Yazının Labirenti ve Sonsuz Yorum Olanakları

Italo Calvino’nun *Bir Kız Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eseri, XX.-XXI. yüzyılda daha çok göstergebilim, yapısöküm, postyapısalcılık, postmodernizm, metinsel eleştiricilik, dilbilim gibi çeşitli açılardan geliştirilen hermeneutiğin önemli bir temsilidir. Nitekim söz konusu bu eser, “[...] okuma-yazma süreci, okur-yazar ilişkisi ve eser-yazar-okur arasındaki üçgeni [...]” (Ayyıldız 148) ele alır. Calvino’nun bu eseri incelendiğinde yer yer XX. yüzyılın önemli düşünürlerinden ve aynı zamanda

4 Empirik okur, Eco’ya göre “[...] metnin ileri sürdüğü örnek okur tipi üstüne tahmin yürüten okurdur” (Eco, *Alımlama Göstergebilimi* 39).

5 Örnek okur ise, metnin niyetini tahmin etmesinin yanı sıra empirik yazar olmayan ve metnin niyetiyle örtüşen yazarı zihninde canlandırabilir (Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* 84).

göstergebilimin önemli temsilcilerinden olan Umberto Eco ile Roland Barthes'ın okur-yazar-metin ilişkisine dair düşünceleri ile metinlerin yorumlanmasına dair düşüncelerine rastlanılmaktadır.

Roland Barthes'ın *Çağdaş Söylenler, Yazarın Ölümü (La mort de l'auteur), Yazının Sıfır Derecesi, S/Z* (Barthes, *S/Z*) gibi önemli eserlerinde dile getirdiği göstergebilim ve metinlerin yorumlanmasına dair düşüncelerinden etkilenen Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserinde yazardan pek söz etmemekle birlikte daha çok okur üzerine odaklanır. Bunun bir göstergesi olarak Calvino bu durumu eserde şu sözlerle dile getirir: “*Yazar kendinden söz etmeye niyetli olmadığı halde, onu gözlerden irak tutmak için kabramanı 'ben' olarak nitelemeye karar verdiği halde [...] sadece 'ben' yazdığı için, bu 'ben' içine biraz kendinden, kendi hissettiklerinden ya da hissettiğini hayal ettiklerinden katma dürtüsü duyuyor*” (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 30). Bu durum Barthes'ın yazarın işlevine dair düşüncelerini akla getirir. Zira her ne kadar yazar, kendisini metnin içine katmamaya çalışsa da istemeden de olsa metnin içine birtakım izler bırakır. Barthes, bu meseleyi *Yazının Sıfır Derecesi* adlı eserinde ele alarak yazarın üslubunun, yazar tarafından seçilmeyip kendisinden öncekiler tarafından belirlenmiş olduğunu ve yazdıklarını daha öncesinde belirlenmiş olan yazma biçimleri çerçevesinde yazdığını belirtir. Bu bağlamda yazarın, kaleme aldığı yazıları tümüyle yansız değildir. Nitekim Barthes yazarın metinden ayrı tutulmasıyla ilgili olarak;

[...] “yazının sıfır derecesi” diye adlandırılan, bu yansız yazılarda bir yadsıma deviniminin ta kendisi ve, sanki Yazın yüzyıldan beri yüzeyini kalıtımsız bir biçim içinde dönüştürmeye yönelirken arılığı artık yalnızca her türlü göstergenin yokluğunda buluyormuş [...] Yazın'sız bir yazarın doğmasını istiyormuş gibi [...] (Barthes, *Yazının Sıfır Derecesi* 14).

olduğunu dile getirir. Bu bakımdan Barthes için yazarın metin içindeki bir işlevi özgün birtakım anlamlar üretmekten ziyade kendisinden önce belirlenmiş yazma biçimlerinin çerçevesinde yeni birtakım fonksiyonlar kurmak, başka bir deyişle söylemsel düzenleme yapmaktır.

Calvino ise, eserinde yazarın herhangi bir öneme sahip olmadığını önemli olanın yalnızca okur olduğunu ise şu sözlerle aktarır:

Kapakdaki yazar adının ne önemi var? Düşüncemizle, şu an olduğumuz noktadan üç bin yıl sonrasına gidelim. Bizim dönemimize ait kitapların acaba hangisi kalacak ve acaba hangi yazarların adı anımsanacak? [...] Onun gözünde gerçek yazar kitap kapağında yalnızca bir ad olan, kitap adıyla özdeşleşen, kitapta adı geçen kahramanlarla ve mekânlarla aynı gerçekliğe sahip olan; o kahramanlar ve mekânlar gibi aynı zamanda

hem var olan hem var olmayan yazardır. Yazar, kitapların geldiği görünmez noktayı [...] (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 107).

Calvino'nun bu ifadeleri postmodernizmle birlikte yazarın ortadan kalktığı ve yazarın tek var olan işlevinin fonksiyon kurmak olduğu düşüncesinin yanı sıra Barthes'ın yazarın ölümü ile düşüncelerini akla getirir. Nitekim “*Yazar ortadan kaldırıldığında metni yorumlamak oldukça boş bir iddia haline gelir. Bir metne bir Yazar vermek, o metne bir sınır koymak, onu nihai bir gösterilen sağlamak, yazıyı kapatmaktır*” (Barthes, *The Death of The Author* 147). Dolayısıyla Barthes'a göre, metnin yazarının olması metni sınırladığı ve farklı yorumları mümkün kılmadığı için metnin yazarı ortadan kalkmıştır. Yazarın olduğu metinler söz konusu olduğu anda o metinlerde yorumdan ziyade bir açıklama söz konusudur. Bu nedendir ki artık metnin bir yazarından söz edilemez: “*Yazının çokluğunda her şey çözümlenmeli, hiçbir şey açıklanmamalıdır; [...] durmadan yazmak, anlamı durmadan buharlaştırmayı öne sürer, anlamın sistematik bir istisnasını gerçekleştirir*” (Barthes, *The Death of The Author* 147). Bununla birlikte yazarı olmayan metnin sadece okuru vardır ve bu okur metni her okuduğunda metin âdeta yeniden yazılır, başka bir deyişle metnin okuru âdeta bir yazara dönüşür. Bu nedenle yazarın ortadan kalkması bir metnin tek bir anlama bağlı olmadığını ve bu bakımdan sonsuz sayıda okumanın yapılabilmesini olanaklı kıldığından Calvino'nun dediği gibi kapakta yazan yazarın adının bir önemi yoktur. Bu bağlamda Barthes, “[...] *Yazının geleceği için miti yıkmak gerekli olduğunu biliyoruz; okurun doğumu Yazarın ölümü pahasına olmalıdır*” (Barthes, *The Death of The Author* 148) der. Bu düşünceler edebiyat kuramlarından okur merkezli bir kuram olan alımlama estetiği içerisine girer. Nitekim;

Alımlama estetiği kuramına göre, her yazınsal ürün birçok belirsizlikler, boşluklar içerir, okuma süresince soru işaretleri ortaya çıkarır. Bunlar bir kusur, bir eksiklik olarak görülemezler, tersine yapıta gizem verirler [...] okurla metin buluştuğunda başlayan diyalogda yazarın bıraktığı boşlukları dolduran okur, bir yandan da yepyeni boşluklar ekler metne. Anamlar çoğullanırken boşluklar da çoğullanır bir bakıma. Metnin anlamı, metnin yazma sürecinde değil, okunma sürecinde yani alımlama sürecinde ortaya çıkar (Soyşekerci 83).

Alımlama estetiği bağlamında Eco, Barthes'ın “yazarın ölümü” düşüncesini çağrıştıracak şekilde metni yazmayı bitiren bir yazarın o metne dair yorum sürecini tıkayan bir otoriteye dönüşebileceğini ve bu nedenle artık metnin yolunu tıkamaktan çekilmesi gerektiğini savunur (Soyşekerci 82). Dolayısıyla tüm bunlar göz önüne alındığında Calvino'nun, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserinde okuru metne dâhil etmeye çalıştığı görülür. Bunu ise ara ara kitabı okuyan okura seslenerek ve aynı zamanda romanın içinde hiçbir zaman tamamlanamayan, hep eksik kalan romanlardan romanlara yolculuk eden okura seslenerek yapar.

Bununla birlikte Calvino'nun *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserine bakıldığında, yalnızca Roland Barthes'ın değil aynı zamanda Umberto Eco'nun da etkisi görülür. Zira Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* adlı eserinde okur-yazar-eser arasındaki ilişki çerçevesindeki klasik bir tartışmayı şu şekilde dile getirir:

Klasik tartışma, bir metinde ya o metnin yazarının söylemek istediği şeyi ya da metnin yazarının niyetlerinden bağımsız olarak metnin ne söylediğini bulmayı amaçlıyordu. Ancak ikilemin ikinci kısmını kabul ettikten sonra, kişi şunu sorabilir: Bulunan şey, metnin metinsel tutarlılığına ve bunun ardındaki özgün bir anlam sistemine bağlı olarak söylediği şey midir, yoksa alıcıların beklenti sistemlerine bağlı olarak buldukları şey midir? (Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* 83-84).

Söz konusu şekilde dile getirdiği tartışma bağlamında Eco, *intentio operis* (metnin niyeti) ile *intentio lectoris* (okurun niyeti) arasındaki diyalektik bağa dikkat çeker. Buna göre, metnin niyeti sadece okurun bir tahminidir ve metin sonsuz okumalar yapabilen bir örnek okuru öngörür. Bunun yanı sıra empirik okur, metnin öngördüğü örnek okur hakkında tahminde bulunurken örnek okur da empirik olmayan ve metnin niyetiyle örtüşen bir yazarı canlandırır. Söz konusu bu durumu Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserinde yarım kalan romanları tamamlamaya çalışan Erkek Okur ve Kadın Okur arasında geçen anlatıyla bağlantılı olan romanlardan birinin asıl yazarı olan Silas Flannery'e ait günce ile ilgili anlatıda yazarın niyetinden “[...] Okurlardan kitaplarımda benim bilmediğim bir şeyleri bulmalarını beklerim, ama bunu sadece bilmedikleri bir şeyi okumayı bekleyenlerden beklerim” (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 181); ideal yazardan “[...] Yazarları bizzat tanımamanın daha iyi olduğunu savunur, çünkü yazarın kendi, kitabı okurken edinilen izlenimden çok farklıdır” (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 182) ve ideal okurdan ise “Bu Ludmilla'nın ideal okurum olduğunu söyleyebilirim” (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 182) şeklinde ifade eder. Ancak Calvino “[...] evrensel bir okur fikrinden veya Umberto Eco'nun *Lector in Fabula*'da bahsettiği gibi ideal okur kavramından söz etmez. Eco'nun ideal olarak sunduğu okur figürü, potansiyel ve iyi niyete bağlı bir iş birliğini esas alır” (Ayyıldız 152). Ancak Calvino'nun yaklaşımına bakıldığında “[...] yazar okuru doğrudan bir etki altına alır ve istemsiz de olsa onu bir iş birliğine zorlar” (Ayyıldız 152). Bununla birlikte Eco, metnin niyetinin sonsuz okumalar yapabilen bir örnek okur yaratmak olduğunu söylese de bunun da bir sınırı vardır: “Yorumun (göstergenin temel özelliği olarak), potansiyel olarak sınırsız olması, yorumun bir amacının bulunmadığı ve kendi başına buyruk “akıp gittiği” anlamına gelmez” (Eco, *Yorum ve Aşırı Yorum* 40). Eco'nun bu ifadesinden de anlaşıldığı üzere sınırsız, başına buyruk yorumdan ziyade belli bir sınırı olan yorum söz konusudur. Bu düşüncelerini *Açık Yapıt* adlı eserinde ise şu şekilde dile getirir:

[...] Okur bilir ki, her tümce, her kişilik, keşfedilip anlaşılması kendisine kalmış değişik anlamlamalar taşır. Bu durumda o da kendi ruh haline göre, kendisine en uygun gelen anahtarı seçer ve yapıtı, daha önceki bir okuma sırasında benimsenmiş anahtardan farklı bir doğrultuda kullanır. Bu yüzden, [...] ‘açılış’ iletişimde ‘belirlenimsizlik’ biçiminde ‘sonsuz’ olanaklar, yorumda özgürlük demek değildir. Okurun elinin altında sadece özenle belirlenmiş ve yorum reaksiyonunun yaratıcının denetiminden asla çıkmayacak biçimde koşullandırılmış olduğu bir olanaklar yelpazesine vardır (Eco, *Açık Yapıt* 15).

Nitekim Eco, yorumlamanın sonsuz olasılıklar içerisinde tamamen sınırsız olmadığını savunurken okura önem atfeder; ancak Calvino’nun okura verdiği önem Eco’nunkinden daha fazladır. Zira Calvino için bir metnin değeri ancak okur tarafından verilir: “*Yazılmış en derin anlamlı kitabın bile bir okur’u olmadan önemi keşfedilemez*” (Soysekerci 98). Bunun yanı sıra Calvino, eserinin sonlarındaki kütüphane sahnesindeki kadın ve erkek okurun dışında yedi tane daha okurdan söz eder ve bu okurların hepsinin okumak ile ilgili farklı yorumlarını aktarır:

[...] üçüncü bir okur, “ama her okuma bana bu kitabı ilk kez okuyormuşum duygusu verir. [...]” [...] Bir dördüncü sze karışıyor: “Okumanın özneliği konusunda ısrar etmek istiyorsanız size katılabilirim, ama ona yüklediğiniz bu merkezkaç anlamında değil. Okuduğum her yeni kitap, benim okumalarımın toplamını oluşturan o bütünsel ve tek kitabın bir parçasını oluşturur [...] Yedinci okur sözünü kesiyor: “Siz her öykünün bir başı ve sonu olması gerektiğine mi inanıyorsunuz? Çok eskiden öykü ancak iki Şekilde biterdi: Bütün sınamalardan geçtikten sonra erkek ve kadın kahraman ya evlenirler ya da lrlerdiler. Bütün öykülerin ana fikrinin iki çehresi vardır: hayatın devamı; ölümün kaçınılmazlığı” (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 243-248).

Calvino’nun, okurların okumak ile ilgili bu farklı yorumlarından söz etmesi okur sayısı ne kadarsa o kadar okumak ile ilgili yorumun olduğunu gösterir ve bir metni ne kadar okuyan varsa o kadar yoruma sahiptir. Dolayısıyla metni yorumlayan ve ona bir değer katan okur vazgeçilmez derecede önemlidir.

Calvino’nun *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserinin önemli olan diğer bir yanı da metnin çok katmanlı bir Şekilde yazılmış olmasıdır. Bu katmanlardan biri bir kitabın içerisinde yer alan asla tamamlanamayan on farklı romanın başlangıçlarını barındırırken, diğer katman ise bu on farklı romanın okunmasını ve bunları tamamlayabilmek için bir maceradan maceraya sürüklenen kadın ve erkek okurun anlatısını barındırır. Ancak Calvino’nun eseri sadece bu iki katmandan oluşmaz. Zira Calvino on farklı roman başlangıcını okuyan kadın ve erkek okurun anlatısına, doğrudan kitabı okuyana seslenerek biz okurları da katarak bir başka katman daha oluşturur:

Italo Calvino'nun *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı yeni romanını okumaya başlamak üzere sin. Rahatla. Toparlan. Zihnindeki bütün düşüncelerini kov gitsin. Seni çevreleyen dünya bırak belirsizlik içinde yok oluversin. Kapıyı kapatsan iyi olur; öte yanda mutlaka çalışmakta olan bir televizyon vardır. Hemen seslen ötekilere: “Hayır, televizyon seyretmek istemiyorum!” Sesini yükseltmezsen duyamazlar seni. “Kitap okuyorum. Rahatsız edilmek istemiyorum!” O gürültü arasında seni işitmemiş olabilirler, daha yüksek sesle söyle, bağır hatta: Ben Italo Calvino'nun yeni romanını okumaya başlıyorum!” Bunu söylemek istemiyorsan, seni huzur içinde bırakmalarını umut edelim (Calvino, *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* 19).

Calvino eserini âdeta kitap içinde kitap, kitap içinde kitap ... şeklinde oluşturmuştur ve bu nedenle okur her zaman okumaya yeni baştan başlar. Bununla birlikte Calvino'nun, okuru da yazar ve anlatının kahramanlarının yanına katması da oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra Calvino, hep bir anlatıya başlayıp onu asla tamamlamamasını *Amerika Dersleri* adlı eserinin *Başlamak ve Bitirmek* adlı bölümünde ele alır. Burada Calvino, edebiyat tarihinin unutulmaz başlangıçlar bakımından zengin olmasına karşın biçim ve anlam bakımından bir özgünlük gösteren sonların seyrek olduğunu ve bu nedenle de roman başlangıçlarından oluşan bir romanı düşünmeye başladığında *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* romanının ortaya çıktığını aktarır (Calvino, *Amerika Dersleri Gelecek Binyl İçin Altı Öneri* 149). Calvino başlama ve bitirme ile ilgili sorununu ise şu şekilde dile getirir:

Evrenin karşısında bir öykü anlatmak mümkün müdür? Tek bir öyküyü bir kenara ayırmak nasıl mümkündür, eğer o öykü onu kuşatıp koşullandıran başka öyküleri, bu başka öyküler de gene başka öyküleri gerektiriyorsa ve bu böyle sürüp giderek sonunda bütün evreni kapsayacak hale geliyorsa. Ve evren bir öyküde içerilemiyorsa, bu olanaksız öyküden, tamamlanmış bir anlamı olan öyküler koparmak nasıl mümkün olabilir? (Calvino, *Amerika Dersleri Gelecek Binyl İçin Altı Öneri* 149).

Ancak Barthes, bu noktada Calvino'dan ayrılır. Zira Barthes yazmak ile ilgili sürekliliğin önemli olduğunu ve bir anlatının bir sona doğru ilerleyen kelimelerden oluşması gerektiğini şu sözlerle dile getirir:

[...] Yazmak, sürekliliğin büyük kategorisi olan anlatıda kelimeleri gizlemektir; tüm edebiyat, didaktik ya da entelektüel olsa bile [...], bir anlatı, bir olayın ya da bir düşüncenin hizmetinde sona ya da sonucuna doğru ilerleyen kelimelerin bir akışı olmalıdır: Nesnesini “anlatmamak”, Kitap için intihar etmektir (Barthes, *Critical Essays* 173-174).

Bu bakımdan Calvino'nun asla sonu gelmeyip hep yeni baştan başlayan anlatılardan oluşan *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eseri Barthes'ın düşüncesine göre, kitabın bir intiharıdır ve hatta

kitaptaki her yeni başlayan anlatı onun yeniden doğu ve bu anlatıların bitmemesi ise yeniden ölümüdür.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmada XX. Yüzyılın düşünce dünyasında önemli bir yere sahip olan ve göstergebilim alanına çok önemli katkılar yapan Umberto Eco ve göstergebilimin kurucu isimlerinden Roland Barthes'ın metinlerin yorumlanmasına dair düşünceleri ve bu düşüncelerden etkilenen XX. yüzyıl İtalyan edebiyatındaki en önemli isimlerinden Italo Calvino'nun okur ve metin arasındaki ilişkiye dair düşünceleri incelenmiştir. İncelemenin sonucunda bu üç önemli ismin metnin sabit ve tek bir anlama sahip olmasından ziyade metni okuyan her okur tarafından yeniden üretilen bir anlama sahip olduğu görülmüştür. Ancak her ne kadar Eco da Barthes da Calvino da okura önem verseler de bu yaklaşımlarını temellendirmeleri konusunda farklılık göstermektedirler. Zira Barthes metnin yazarının daha önceden belirlenmiş olan biçimler çerçevesinde birtakım fonksiyonlar, söylemsel düzenlemeler kurduğunu ve bu nedenle metnin oluşmasında yazarın kendinden bir şey katmadığını dile getirerek yazarın otoritesini geri plana itmektedir. Yazarın otoritesini geri plana iten Barthes, metnin yorumlanması ve metnin anlam üretmesi konusunda okuru merkeze koymaktadır. Eco ise, her ne kadar sonsuz yorum olanağından bahsetse de metne dair yapılan yorumun metnin diğer kısımlarıyla uyumlu olması gerektiğini dile getirerek yoruma bir sınır çizerek okura önem vermiştir. Buna karşılık Calvino, metnin okur sayesinde bir değer kazandığını dile getirerek okura önem vermektedir. Bu bakımdan Calvino'nun Eco'dan daha çok okura değer verdiği söylenebilir. Zira Calvino *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserinde yer yer okura seslenerek okuru metne dâhil etmeye çalışır ve ne kadar okur varsa o kadar yorumun olduğuna da dikkat çekerek yorumun sınırsızlığına vurgu yapar. Bu değerlendirmeler sonucunda Calvino'nun *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* adlı eserini kaleme alırken her ne kadar Eco'dan da etkilense de Barthes'tan etkilenmesinin daha fazla olduğu söylenebilmektedir.

Kaynakça

Aktulum, Kubilây. *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Öteki Yayınevi, 2000.

Ayyıldız, Bülent. "Italo Calvino: "Yazarın Ölümünden Okurun Rolüne" veya *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu* Üzerine Bir Deneme". *Pasajlar* 2 (2019): 143-163.

Barthes, Roland. *Critical Essays*. Çev. Richard Howard. Evanston: Northwestern University Press, 1972.

---. *The Pleasure of the Text*. Çev. Richard Miller. New York: Hill and Wang, 1975.

---. *The Death of The Author*. Çev. S Heath. London: Fontana, 1977. 142-148.

---. *Elements of Semiology*. Çev. Annette Lavers, Colin Smith. New York: Hill and Wang, 1986.

---. *Çağdaş Söylenler*. Çev. Tahsin Yücel. İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları, 1990.

---. *Göstergebilimsel Serüven*. Çev. Mehmet Rifat, Sema Rifat. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1993.

---. *S/Z*. Çev. Sündüz Öztürk Kasar. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996.

---. *Yazının Sıfır Derecesi*. Çev. Tahsin Yücel. İstanbul: Metis Yayınları, 2006.

Bedin, Cristiano. “Roland Barthes’ın Metinlerarasılık Kuramı Üzerine Bazı Düşünceler”. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*. 59.11 (2018): 73-77.

Bircan, Ufuk. “Roland Barthes ve Göstergebilim”. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi (SBARD)*. 26 (2015): 17-41.

---. “Umberto Eco’da Metin, Mimarlık ve Film Göstergebilimi”. *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*. 31 (2022): 668-681.

Calvino, Italo. *Amerika Dersleri Gelecek Binyıl İçin Altı Öneri*. Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2011.

---. *Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu*, Çev. Eren Yücesan Cendey. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2016.

Eco, Umberto. *Alımlama Göstergebilimi*, Çev. Sema Rifat. İstanbul: Düzlem Yayınları, 1991.

---. *Açık Yaptı*. Çev. Yakup Şahan. İstanbul: Kabalcı Yayınları, 1992.

---. *Yorum ve Aşırı Yorum*. Çev. Kemal Atakay. İstanbul: Can Yayınları, 2013.

Gottdiener, Mark. *Postmodern Göstergeler*. Çev. Erdal Cengiz, Hakan Gür, Arhan Nur. Ankara: İmge Kitabevi, 2005.

Soyşekerci, Hülya. “Bir Kış Gecesi Eğer Bir Yolcu ile Okuma Yolculuğuna Çıkınca”. *Calvino’yu Niçin Okumalı? Yaratıcı Yazma Süreçlerine Calvino Etkileri*. Ed. Aydın Şimşek. Ankara: Kanguru Yayınları, 2009. 77-101.

Rifat, Mehmet. *XX. yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları 1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2005.

Extended Abstract

Umberto Eco and Roland Barthes are among the most important thinkers of the twentieth century and two of the most important figures in semiotics, whose approaches to the interpretation of texts have influenced many scholars and writers. One of the most prominent figures influenced by their ideas is Italo Calvino, one of the leading names in twentieth-century Italian literature. What unites Eco, Barthes and Calvino is their shared emphasis on the central role of the reader in modern

literature and literary criticism. Indeed, according to Barthes, the meaning of the text cannot be reduced to the author's intention. Because the text a structure situated at the intersection of different discourses and cultural codes, it regenerates its meaning each reading. For this reason, Barthes rejects the author's authority over the text and instead places the reader at the centre of the meaning. Therefore, for Barthes, there is no single and absolute interpretation of the text.

Although Eco shares similiar ideas with Barthes, he adopts has different position regarding the limitless nature of interpretation. Indeed, according to Eco, the text presents an open system of interpretive possibilities; however, not every interpretation holds the same degree of validity. In this regard, Eco maintains that interpretations of the text are constrained, and that these constraints are immanent to the text itself. In this respect the distinction between the empirical reader and the model reader is of essential importance. This is because the empirical reader is an actual person who reads to the text, whereas the model reader is construct by intention of the text itself. Therefore interpretive possibilities are plural but not unconstrained. Consequently, interpretations that conform to the semiotic structure presented in the text are regarded by Eco as valid interpretations, while those that do not conform are considered overinterpretations.

Italo Calvino's *If on a Winter's Night a Traveller* (*Se una notte d'inverno un viaggiatore*) presents a significant example through which the theoretical discussions between Barthes and Eco become visible on literary plane. In this work, Calvino places the reader at the centre of the text, emphasising the reader's role in the interpretive process. The fact that the narratives in the novel remain unfinished and continually interrupted reveals that the text doesn't possess closed and definitive meaning. This indicates that the reader takes an active role in the progression of the narrative, rather than being a passive subject who consumes to the text. In this respect Calvino embodies Barthes' critique of the author-centric meaning on a literary plane. According to Calvino, it is the reader who endows the text with its significance. Therefore unlike Eco, Calvino calls out to the reader in this work, attempting to involve them in the text; and emphasizes the unconstrained interpretation by pointing out that there are as many interpretations as there are readers.

Consequently, Barthes, Eco and Calvino converge on the idea that the meaning of a text is not stable and is produced through the reader, although they place different emphases on the constraints of interpretation. Barthes argues for the fundamental unconstrained nature of interpretation, while Eco offsets this freedom with constraints immanent to the text. Calvino, on the other hand, brings these two approaches together in literary practice, redefining the interaction among the reader-the text-the author.